

Sygnatura akt II AKa 140/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Edward Stelmasik (spr.)

Sędziowie: SSA Witold Franckiewicz

SSA Ryszard Ponikowski

Protokolant: Anna Czarniecka

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Leszka Pruskiego

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2015 r.

sprawy **U. P. (1)**

oskarżonej o czyn z art. 189 § 3 k.k., art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

R. J. (1)

oskarżonego o czyn z art. 189 § 3 k.k., art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 282 k.k.

i **J. K. (1)**

oskarżonego za czyn z art. 189 § 3 k.k., art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 282 k.k., art. 280 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonych R. J. (1) i J. K. (1) oraz oskarżyciela posiłkowego wobec wszystkich oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 9 lutego 2015 r. sygn. akt III K 39/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonych J. K. (1) i R. J. (1) a na podstawie art. 435 k.p.k. także co do oskarżonej U. P. (1) w ten sposób, że obniża kary wymierzone tym oskarżonym w pkt I:

- **J. K. (1) do 5 (pięciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem okresu tymczasowego aresztowania od 3 kwietnia 2014 r. do 17 czerwca 2015 r.**
- **R. J. (1) do 4 (czterech) lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem okresu tymczasowego aresztowania od 26 marca 2014 r. do 17 czerwca 2015 r.,**
- **U. P. (1) do 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności stwierdzając, że straciła moc kara łączna jej wymierzona;**

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. na podstawie art. 85, 86 § 1 i 63 § 1 k.k. wymierza U. P. (1) karę łączną 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem okresu tymczasowego aresztowania od 24 marca 2014 r. do 17 czerwca 2015 r.

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. N. 600 złotych tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą obronę z urzędu oskarżonej U. P. (1) w postępowaniu odwoławczym i 138 złotych tytułem zwrotu VAT,

V. zwalnia oskarżonych, a także oskarżyciela posiłkowego od ponoszenia kosztów sądowych za II instancję.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 9 lutego 2015 r.:

I. uznał oskarżonych **U. P. (1), J. K. (1) i R. J. (1)** za winnych tego, że w dniu 24 marca 2014 r. w L., działając wspólnie i w porozumieniu pozbawili wolności D. L. (1) poprzez uniemożliwienie mu opuszczenia mieszkania położonego przy ul. (...), przy czym pozbawienie wolności łączyło się ze szczególnym udręczeniem polegającym na: zmuszeniu go do obnażenia się, polewaniu zimną wodą, ogoleniu brwi, umieszczeniu świeczki parafinowej w odbycie, grożeniu pozbawieniem życia i zgłoszeniu na policję, że dokonał zgwałcenia U. P. (1), uderzaniu w twarz i tułów narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku, o którym mowa w art. 157 § 1 kk, na skutek których doznał obrażeń ciała naruszających czynności narządów ciała na okres poniżej dni 7, a następnie R. J. (1) i J. K. (1) działając wspólnie i w porozumieniu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłowali poprzez stosowanie przemocy polegającej na uderzaniu D. L. (1) po tułowiu i głowie oraz grożeniu mu pobiciem doprowadzić do rozporządzenia mieniem w kwocie 800 złotych poprzez wydanie pieniędzy ze swojego mieszkania, których pokrzywdzony nie miał, a następnie J. K. (1) grożąc D. L. (1) natychmiastowym użyciem przemocy w postaci pobicia zabrał w celu przywłaszczenia na jego szkodę pieniądze w kwocie 50 złotych, zegarek marki (...) o wartości 200 złotych i dowód osobisty, tj. przestępstwa:

- z art. 189 § 3 kk i art. 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk wobec U. P. (1),

- z art. 189 § 3 kk i art. 158 § 1 kk i art. 13 § 2 kk w zw. z art. 282 kk w zw. z art. 11 § 2 kk wobec R. J. (1),

- z art. 189 § 3 kk i art. 158 § 1 kk i art. 13 § 2 kk w zw. z art. 282 kk i art. 280 § 1 kk i art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk wobec J. K. (1)

i za to na podstawie art. 11 § 3 kk i art. 189 § 3 kk wymierzył:

- U. P. (1) karę 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- R. J. (1) karę 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

- J. K. (1) karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności;

II. **U. P. (1)** uznał nadto za winną tego, że w dniu 24 marca 2014 r. w L., posiadała wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii ziele konopi innej niż włókniste w łącznej ilości 0,70 grama i za to na podstawie art. 62 ust. 1 w/w ustawy wymierzył jej 2 miesiące pozbawienia wolności.

III. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk wymierzył oskarżonej U. P. (1) karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

IV. na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonym na poczet wymierzonych kar okresy tymczasowego aresztowania:

- J. K. (1) od 03 kwietnia 2014 r. do dnia 09 lutego 2015 r,

- R. J. (1) od 26 marca 2014 r. do dnia 09 lutego 2015 r,

- U. P. (1) od 24 marca 2014 r. do dnia 13 czerwca 2014 r. i od dnia 19 czerwca 2014 r. do dnia 09 lutego 2015 r, przyjmując, że jeden dzień tymczasowego aresztowania równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.

Wyrok powyższy został zaskarżony przez obrońców oskarżonych J. K. (1) i R. J. (1), a także pełnomocnika reprezentowanego oskarżyciela posiłkowego, który wniósł apelację na niekorzyść wszystkich trzech oskarżonych.

Obrońca oskarżonego R. J. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. obrażę prawa materialnego, tj. przepisu:

a) art. 189 § 2 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że zamiar i działanie oskarżonego R. J. (1) obejmowało pozbawienie wolności D. L. (1) połączone z działaniami mającymi charakter szczególnego udarczenia pokrzywdzonego, podczas gdy w rzeczywistości oskarżony podejmował jedynie działania mające stanowić presję na pokrzywdzonego, aby ten przywiózł pieniądze żądane przez jednego ze współoskarżonych;

b) art. 158 § 1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy zadawanie uderzeń w twarz i tułów, które spowodowało powstanie u pokrzywdzonego jedynie drobnego obrażenia w postaci podbiegnięcia oczodołu lewego narażało D. L. (1) na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku o którym mowa w art. 157 § 1 k.k., podczas gdy w rzeczywistości narażenia takiego nie było.

II. rażąco niewspółmierność kary orzeczonej wobec oskarżonego R. J. (1) poprzez nieprawidłowe zastosowanie zasad i dyrektyw sądowego wymiaru kary i w konsekwencji wymierzenie oskarżonemu kary bez uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności mających wpływ na wymiar kary, a w szczególności:

a) nie uwzględnienie faktycznej roli oskarżonego w popełnieniu przestępstwa w zestawieniu jej z rolą pozostałych współoskarżonych;

b) przyjęcie, że oskarżony ma przeciętną opinię środowiskową, w sytuacji gdy wywiad kuratorski jednoznacznie potwierdza, że opinia ta jest pozytywna;

c) pominięcie niekaralności oskarżonego w dacie czynu i wniesienia aktu oskarżenia,

przy jednoczesnym uznaniu okoliczności stanowiących ustawowe znamiona czynu zabronionego za okoliczności obciążające przy wymiarze kary.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty wniósł ten apelujący o zmianę zaskarżonego wyroku przez:

1)uznanie R. J. (1) za winnego przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. i wymierzenie za to kary w dolnych granicach ustawowego zagrożenia;

2)względnie obniżenie orzeczonej kary do poziomu minimum ustawowego zagrożenia.

Obrońca oskarżonego J. K. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) obrażę przepisów prawa materialnego, a to przepisu art. 189 § 3 k.k. i art. 158 § 1 k.k. wyrażająca się w uznaniu, że przypisane J. K. działania w pkt I wyroku wyczerpują znamiona czynów określonych w tym przepisach:

- mimo, że nie ustalono, iż pokrzywdzonego celowo pozbawiono wolności, a jedynie było to wynikiem ubocznym innych przestępczych działań oskarżonych;

- mimo ustalenia, że uderzenia otwartą ręką w twarz i w tułów narażały pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku w postaci obrażeń ciała, naruszających czynności narządów ciała na okres poniżej dni 7.

2) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku:

- art. 368 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., polegającą na zaniechaniu przeprowadzenia dowodu z akt sprawy Prokuratury Rejonowej w Zgorzelcu I Ds 940/14 w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn śmierci pokrzywdzonego D. L. (1), pomimo wniosku obrony, w wyniku czego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie był wystarczający do wyjaśnienia wszystkich okoliczności dotyczących niniejszej sprawy właściwości osobistych pokrzywdzonego, a w szczególności wiarygodności jego zeznań dotyczących przebiegu pierwszej części spotkania z U. P. (1), istotnych dla oceny przyczyn wizyty J. K. i R. J., co mogło mieć wpływ na treść wyroku;

- art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegającą na oparciu treści wyroku na selektywnie wybranym materiale dowodowym, ograniczającym się do wyjaśnień pokrzywdzonego D. L. (1), na niektórych wyjaśnieniach oskarżonej U. P. (1) (ostatnich złożonych w śledztwie i przed Sądem), a pominięciu i nierzetelnej ocenie lub odmówieniu waloru wiarygodności, bez należytego i przekonującego uzasadnienia szeregu innym dowodom, wskazującym na inny przebieg zdarzeń w nocy z 23/24 marca 2014 r. W szczególności wyjaśnień oskarżonych R. J. i J. K. oraz pierwszych wyjaśnień U. P., a nadto dowolną, sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i nie opartą na wiedzy i doświadczeniu życiowym, ocenę dowodów wyżej opisanych;

- przepisu art. 424 k.p.k. przez zbiorcze przedstawienie w uzasadnieniu skarżonego wyroku ustaleń i dowodów, na podstawie których Sąd te ustalenia czyni, bez przypisania konkretnym ustaleniom dowodów, z których to ustalenie poczyniono oraz braku wskazania w uzasadnieniu wyroku, dlaczego Sąd nie uznał dowodów przeciwnych.

3) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę orzeczenia, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegający na bezzasadnym przyjęciu, że okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają ustalenie, że:

- oskarżeni po popełnieniu przestępstwa uzgodnili swoje zeznania, że będą obciążać pokrzywdzonego twierdząc, że chciał on zgwałcić U. P. (1);

- oskarżony J. K. (1) pozbawił pokrzywdzonego wolności przez uniemożliwienie mu opuszczenia mieszkania, podczas gdy właściwa i zgodna z przepisem art. 7 k.p.k. interpretacja całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, do takich wniosków doprowadzić nie mogła;

- wspólnie i w porozumieniu z R. J. (1), poprzez stosowanie przemocy, usiłował doprowadzić pokrzywdzonego do rozporządzenia mieniem w kwocie 800 zł, poprzez wydanie tych pieniędzy, podczas gdy właściwa i zgodna z zasadami wyrażonymi w art. 7 k.p.k. analiza całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, winna prowadzić do wniosków zgoła odmiennych, iż oskarżony J. K. tego czynu nie popełnił;

- groził pokrzywdzonemu natychmiastowym użyciem przemocy w postaci pobicia i zabrał mu w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie nie mniejszej niż 50 zł, zegarek na rękę marki (...) o wartości 200 zł oraz dowód osobisty, podczas gdy właściwa i zgodna z zasadami wyrażonymi w art. 7 k.p.k. analiza całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, winna prowadzić do wniosków zgoła odmiennych, iż oskarżony J. K. tych czynów nie popełnił.

4) rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu J. K., w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości, stopnia winy a przede wszystkim jego roli w popełnionym przestępstwie, wynikająca z orzeczenia zbyt wysokiej kary, co powoduje, że nie może być ona uznana za sprawiedliwą.

Wniósł ten apelujący o:

1) uchylenie zaskarżonego wyroku co do oskarżonego J. K. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania;

2) alternatywnie – zmianę tego wyroku przez obniżenie kary wymierzonej J. K. (1) do dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

Pełnomocnik reprezentujący oskarżyciela posiłkowego R. L. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę prawa procesowego, tj. art. 49 § 1 k.p.k. oraz art. 52 § 1 k.p.k. poprzez uznanie, że pokrzywdzonym jest R. L. (1) – podczas gdy pokrzywdzonym i jednocześnie oskarżycielem posiłkowym był D. L. (1) którego prawa wykonywała osoba najbliższa, tj. ojciec.

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że pełnomocnik pokrzywdzonego złożył wniosek na podstawie art. 46 § 1 k.k. o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę dopiero po zamknięciu przewodu sądowego – podczas gdy wniosek taki został złożony w imieniu D. L. (1) na rozprawie w dniu 4.08.2014 r. – co skutkowało uznaniem, że wniosek taki jest spóźniony.

Wniósł on o zmianę tego wyroku przez nałożenie na oskarżonych na podstawie art. 46 k.k. solidarnego zobowiązania do zapłaty zadośćuczynienia w wysokości 60 tysięcy złotych za krzywdę wyrządzoną D. L. (1).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Na wstępie stwierdzić należy co następuje:

1. Po pierwsze - nie uwzględniono apelacji oskarżyciela posiłkowego. Stwierdzenie powyższe nie jest jednak równoznaczne z akceptacją motywów, które legły u podstaw decyzji o odmowie orzeczenia środka karnego przewidzianego w art. 46 k.k. Ma bowiem rację ten apelujący gdy zauważa, że pokrzywdzony D. L. (1) złożył wniosek o orzeczenie takiego środka w terminie wskazanym w art. 49a k.p.k.

2. Po drugie – nie zgodzono się z zarzutami, zawartymi w apelacjach obrońców oskarżonych J. K. (1) i R. J. (1), które zostały skierowane przeciwko ustaleniom o winie tych sprawców. Podzielono natomiast alternatywne żądanie tych apelujących o złagodzenie kar wymierzonych obu w/w oskarżonym.

3. Po trzecie – te same przyczyny, które legły u podstaw uznania, że kary wymierzone oskarżonym J. K. i R. J., rażą surowością, odnoszą się także do kary wymierzonej U. P. (1), która apelacji nie wniosła. Co więcej – odnośnie tej oskarżonej wystąpiło nawet zdecydowanie więcej przesłanek, dających powód do uznania, iż kara jej wymierzona razi surowością, zwłaszcza z uwagi na postawę prezentowaną w trakcie procesu.

Na uzasadnienie swego stanowiska przedstawia Sąd Apelacyjny następujące argumenty.

I. Ocena apelacji obrońcy oskarżonego J. K. (1) (T.VI, k. 1037 in.).

Apelacja wskazana w tytule niniejszego fragmentu uzasadnienia okazała się jedynie częściowo zasadna. Mianowicie – podzielono zawarte w niej argumenty, które zostały skierowane przeciwko karze wymierzonej J. K. (1). Nie zgodzono się natomiast z zarzutami podniesionymi przeciwko ustaleniom o winie tego oskarżonego.

1. Stwierdzenie powyższe odnosi się w pierwszej kolejności do zarzutów procesowych, podniesionych przez tego obrońcę.

a) Ma tu na uwadze Sąd odwoławczy przede wszystkim zarzut skierowany przeciwko decyzji o oddaleniu wniosku o przeprowadzenie dowodu z akt śledztwa, dotyczącego samobójczej śmierci pokrzywdzonego D. L. (1) (k.895v). Trafne jest bowiem stanowisko Sądu Okręgowego, że dowód ten nie miałby żadnego znaczenia w sprawie, a zwłaszcza nie byłby przydatny do stwierdzenia wiarygodności zeznań pokrzywdzonego.

b) Chybione są także zarzuty tego obrońcy, skierowane przeciwko merytorycznej jakości uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Zwrócić należy uwagę, że zarzut taki można skutecznie podnosić, gdy z pisemnego uzasadnienia wynika, iż u podstaw błędnego rozstrzygnięcia leży określone uchybienia procesowe. Takich jednak w apelacji nie wskazano.

Zważyć przecież należy, że Sąd Okręgowy:

- 1) nie stracił z pola widzenia postawy oskarżonego J. K., konsekwentnie negującego swą winę;
- 2) miał na uwadze treść wyjaśnień drugiego z oskarżonych tj. R. J. (1), który także przeczył prawdziwości wersji pokrzywdzonego D. L. (1);
- 3) uwzględnił również te pierwsze wyjaśnienia U. P. (1), gdy nie przyznawała się do winy.

W pisemnym uzasadnieniu Sąd ten podał powodu, dla których uznał wyjaśnienia oskarżonych J. K. i R. J. za kłamliwe. Okoliczność, że argumenty te nie przekonują apelującego obrońcy, nie oznacza, że ocena Sądu Okręgowego ma dowolny charakter.

2. Sąd Apelacyjny nie zgadza się także z zarzutami skierowanymi przeciwko ustaleniom o winie J. K. (1). Co więcej – można stwierdzić, że nie często zdarza się w praktyce sądowej sprawa, w której wina oskarżonych byłaby tak oczywista. Nie stracono w tym zakresie z pola widzenia postawy J. K. (1), przedstawiającego własną wersję przebiegu zdarzeń, które krytycznej nocy rozegrały się w mieszkaniach należących do tego sprawcy przy ulicy (...) (jedno z nich wynajmowała U. P. (1)). Sąd Apelacyjny nie stracił z pola widzenia także treści wyjaśnień R. J. (1) oraz tych pierwszych wyjaśnień U. P. (1). Trafnie jednak uznał Sąd Okręgowy, że wszystkie te wyjaśnienia to wynik uzgodnień, dokonanych przez oskarżonych na wypadek wszczęcia postępowania karnego. Zasadnie Sąd ten w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przeciwstawił te wyjaśnienia innym dowodom, które uznał za wiarygodne. W tym zakresie jedynie dla przypomnienia skarżącemu, zwrócić należy uwagę na takie dowody i okoliczności jak:

- 1) po pierwsze - konsekwentne zeznania pokrzywdzonego D. L. (1), opisującego zachowania poszczególnych oskarżonych w tym i J. K. (1). Zeznał on, iż właśnie ten sprawca przejawiał szczególną aktywność w znęcaniu się nad nim i on obrabował go z pieniędzy i zegarka, a nadto zmusił przemocą i groźbami do wszczęcia postępowania karnego oraz opublikowanie w internecie tego kompromitującego filmu z krytycznego dnia, do przyrzeczenia wydania mu 800 zł;
- 2) po drugie - wersję tego pokrzywdzonego potwierdziła w trakcie późniejszych przesłuchań w śledztwie i podczas rozprawy oskarżona U. P. (1). Być może, że jej postawa w początkowej fazie procesu miała na celu uzyskanie korzystnego wyroku. Zważyć jednak należy, iż późniejsza postawa, zwłaszcza w trakcie rozprawy, a w szczególności po wyroku, gdy nie zakwestionowała ona surowej kary lecz z pokorą zgodziła się na jej wykonanie, dowodzi wiarygodności jej wyjaśnień.
- 3) po trzecie - w sposób pośredni prawdziwość zeznań pokrzywdzonego oraz tych drugich wyjaśnień U. P., gdy przyznała się do winy, potwierdzają świadkowie B. K. i K. K.. Przypomnieć należy, iż obaj oni przyjechali krytycznego dnia, aby odwiedzić D. L. (1) do domu z miejsca, gdzie popełniono wobec niego przestępcze zachowania. W tym zakresie nie tylko istotna jest relacja, jaką przedstawił im ten pokrzywdzony co do zachowań poszczególnych oskarżonych. Ważny jest jednak także opis wyglądu tego pokrzywdzonego (ciekła woda z jego koszuli), a także przedstawiony realistycznie zamiar popełnienia samobójstwa.
- 4) po czwarte – nie bez znaczenia przy ocenie poszczególnych wersji są także zeznania tych osób, które w późniejszym czasie miały styczność z D. L. (1). Ma tu na uwadze Sąd Apelacyjny zwłaszcza fakty podane przez M. N.. Zeznała ona, że pokrzywdzony ten mocno przeżył to krytyczne zdarzenie. Zwierzał się jej, że ciągle mu się to śni, nie może spać. Płakał przy tym (k. 748-749, T. IV).

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny nie widzi żadnych podstaw do kwestionowania faktu przyjęcia przez Sąd Okręgowy za podstawę ustaleń o winie J. K. przede wszystkim zeznań D. L. (1) i wyjaśnień U. P..

W konsekwencji nie podzielono także zarzutów obrońcy tego oskarżonego, skierowanych przeciwko ustaleniom co do poszczególnych fragmentów przestępstwa przypisanego J. K..

a) Stwierdzenie powyższe odnosi się w pierwszej kolejności do zarzutu podniesionego przeciwko uznaniu tego oskarżonego za winnego przestępstwa pozbawienia wolności D. L. (2). W tym zakresie za chybiony uznać należy pogląd tego apelującego, jakoby przestępstwo z art. 189 k.k. można popełnić wyłącznie wówczas, gdy pozbawienie wolności innej osoby jest wyłącznym celem sprawcy, a nie cyt.: „wynikiem ubocznym innych przestępnych działań oskarżonych” (cytat z zarzutu apelacyjnego, k. 1037). To prawda, że podstawowym celem oskarżonego J. K. było znęcanie się nad pokrzywdzonym w odwecie za wcześniejszy konflikt oraz chęć obrabowania go, a także zmuszenie do wydania w późniejszym czasie pieniędzy. Dla osiągnięcia jednak tych celów przez około 6-7 godzin, pozbawił tego pokrzywdzonego wolności, uniemożliwiając mu opuszczenie domu przy ulicy (...) w L.. Zwrócić należy uwagę, że dla wyczerpania znamion przestępstwa z art. 189 k.k. nie jest koniecznym ustalenie, iż wyłącznym zamiarem sprawcy było pozbawienie wolności innej osoby. Jeżeli skutek taki, to jest pozbawienie wolności innej osoby, był konsekwencją realizacji innego zamiaru sprawcy, to fakt ten nie zwalnia sprawcy od odpowiedzialności za przestępstwo z art. 189 k.k. W tym miejscu zauważyć należy, iż w apelacji nie kwestionuje się faktu potraktowania przedmiotowego przestępstwa jako kwalifikowanej postaci pozbawienia wolności człowieka w rozumieniu art. 189 § 3 k.k. Wydaje się to być konsekwencją całkowitego podważania ustaleń o winie J. K. w zakresie przypisanego mu przestępstwa pozbawienia wolności D. L. (1). Okoliczność ta nie zwalnia jednak Sądu Apelacyjnego od obowiązku rozważenia i tej kwestii. Uprzedzając dalsze argumenty, stwierdzić należy, iż zaakceptowano ustalenia Sądu Okręgowego, że pozbawienie wolności wymienionego pokrzywdzonego łączyło się ze szczególnym dręczeniem go. Zważyć bowiem należy na takie okoliczności jak:

1) po pierwsze – fakt bicia tego pokrzywdzonego przez oskarżonego J. K. oraz dwie inne osoby;

2) po drugie – permanentne zagrożenie temu pokrzywdzonemu połamaniem nóg, przy czym groźby te bez wątpienia były bardzo realistyczne. Zważyć należy, iż D. L. (1) kilka lat wcześniej widział w jaki bezwzględny sposób obszedł się J. K. (1) z osobą o imieniu A.. Mianowicie pobił go tak dotkliwie metalową rurką, że wybił mu zęby. Jedynie samobójczej śmierci tego A., zawdzięcza on brak odpowiedzialności karnej za tamto przestępstwo. Nie bez znaczenia przy ocenie przeżyć pokrzywdzonego był także fakt, że w jego odczuciu zarówno J. K. jak i R. J. byli pod działaniem narkotyków. Wydaje się przy tym, że miał on zdolność właściwej oceny stanu tych sprawców, bo także miał styczność z narkotykami (jak sam przyznał był skazany za posiadanie narkotyków – k. 524). Miał więc powody oczekiwać z ich strony zachowań nieracjonalnych.

3) po trzecie – przy ocenie trafności zaskarżonego wyroku, nie jest obojętnym fakt ciągłego upokorzenia pokrzywdzonego, polegający na:

- polewaniu go zimną wodą;

- całkowitym obnażeniu go;

- włożeniu do odbytu świeczki celem „przecwelenia”;

- ogoleniu brwi;

- filmowaniu całego zajścia z równoczesnym zagrożeniem opublikowania w internecie.

4) po czwarte wreszcie – uwzględnić należy fakt długotrwałego stosowania tych wyrafinowanych form znęcania się. Z zeznań pokrzywdzonego wynika bowiem, że trwały one bez przerwy od chwili przyścia oskarżonego J. K. i R. J., tj. od północy do godz. 6⁰⁰.

Nie tylko z zeznań B. K. i K. K., którzy odebrali D. L. z miejsca przestępstwa, wynika, że zdarzenie to wywarło na nim bardzo duże wrażenie. Zeznały o tym także osoby, które w późniejszym czasie miały styczność z tym pokrzywdzonym

(np. R. L., M. S., M, N.). Wydaje się, że po takich przeżyciach, nawet osoby o silnej konstrukcji psychicznej, miałyby myśli samobójcze.

b) Za chybiony uznano także podniesiony w tej apelacji zarzut, jakoby zachowaniem samym nie wyczerpał oskarżony J. K. znamion przestępstwa pobicia w rozumieniu art. 158 § 1 k.k. To prawda, że w następstwie uderzeń zadawanych przez tego sprawcę oraz pozostałych dwóch oskarżonych, nie doznał D. L. (1) poważniejszych obrażeń ciała.

Zważyć jednak należy, iż dwóch z tych oskarżonych tj. J. K. oraz R. J. było pod wpływem alkoholu, a jest przy tym wysoce prawdopodobnym, że także pod działaniem narkotyków (co wcześniej zasygnalizowano). Tym samym nie byli w stanie miarkować siły swych uderzeń. Zwrócić należy ponadto uwagę na fakt, że oskarżony J. K. miał skłonność do brutalnych zachowań, o czym sygnalizowano wcześniej, przedstawiając jego zachowanie wobec mężczyzny o imieniu A., któremu praktycznie bez racjonalnego powodu wybił rurką metalową zęby. W tej sytuacji wydaje się, iż tylko przypadek zadecydował, że D. L. (1) w trakcie krytycznej nocy doznał zaledwie takich obrażeń o jakich mowa w art. 157 § 2 k.k. Nie zmienia to jednak trafności ustaleń Sądu Okręgowego, że „atmosfera” krytycznego bicia była tego rodzaju, iż wymieniony pokrzywdzony był narażony na doznanie takich obrażeń o jakich mowa w art. 158 § 1 k.k.

c) Sąd Apelacyjny uznał, że chybione są także zarzuty, skierowane przez obrońcę oskarżonego J. K., przeciwko ustaleniom o rozboju dokonany krytycznej nocy przez tego sprawcę. W tym zakresie konsekwentne są zeznania pokrzywdzonego D. L. (1), który cały czas zarówno w śledztwie jak i w trakcie rozprawy utrzymywał, że oskarżony J. K. zabrał mu 40 zł oraz zegarek. Jego wersja została w znacznym zakresie wsparta wyjaśnieniami U. P. (1). Wyjaśniła ona bowiem, że za te 40 zł kupił oskarżony J. K. jedzenie (k. 293-301, T. II). Wprawdzie nic nie wyjaśniała ona na temat kradzieży zegarka, ale fakt ten nie osłabia wersji D. L. (1). Przecież nie musiała ona dostrzec wszystkich elementów zachowania oskarżonego J. K..

d) Chybiony okazał się także zarzut skierowany przeciwko ustaleniom o wyczerpaniu przez tego sprawcę swym przestępczym zachowaniem znamion wymuszenia rozbójniczego w rozumieniu art. 282 k.k. Zważyć przecież należy, iż uzależnili oskarżeni zaprzestanie dalszego bicia D. L. (1) od przywiezienia im 800 zł. W tym zakresie dysponował Sąd Okręgowy nie tylko konkretnymi i stanowczymi zeznaniami tego pokrzywdzonego, lecz także wyjaśnieniami oskarżonej U. P.. W samej zaś rzeczy zauważyć należy, iż także świadek B. K. w sposób pośredni potwierdził wersję pokrzywdzonego. Wprawdzie nie miał on w tym czasie styczności z oskarżonym J. K. (1), lecz obserwował zachowanie oskarżonej U. P.. Przypomnieć należy, iż współuczestniczyła ona w tym przestępstwie. Zeznał on m.in., że oskarżona ta nie chciała oddać telefonu D. L. (1), cały czas mówiąc mu, że „ma wrócić i coś przywieźć”. W trakcie jazdy do domu pokrzywdzony ten wyjaśnił im, że oskarżeni żądają od niego 800 zł, grożąc opublikowaniem filmu w internecie.

W tym stanie rzeczy uznano, że chybione okazały się także zarzuty obrońcy oskarżonego J. K., które zostały skierowane przeciwko temu fragmentowi przestępstwa popełnionego na szkodę D. L. (1), który łączył się z wyczerpaniem znamion występku z art. 282 k.k.

3. Zasadny okazał się jedynie zarzut, skierowany przez obrońcę oskarżonego J. K. przeciwko karze, wymierzonej temu sprawie. Można odnieść wrażenie, że na wysokość tej kary zaważył fakt samobójczej śmierci pokrzywdzonego. Łączenie jednak tej śmierci z przedmiotowym przestępstwem nie ma merytorycznego uzasadnienia. To prawda, że D. L. (1) został upokorzony przez oskarżonych i fakt ten silnie przeżywał (co wcześniej zasygnalizowano). Zważyć jednak należy, że jego samobójcza śmierć nastąpiła po upływie 5 miesięcy od tego przestępstwa (26.08.2014 – k. 602a).

Wydaje się, że także oskarżyciele, występujący w tej sprawie, nie wiązali śmierci pokrzywdzonego z przedmiotowym zdarzeniem. Dowodzą tego przedstawione przez nich wnioski co do kar. Oczywiście – Sąd Okręgowy nie był wnioskami tymi związany. Jest jednak znamionnym, że zarówno prokurator jak i ojciec pokrzywdzonego wnioskowali o kary znacznie niższe w porównaniu do wymienionych przez Sąd Okręgowy. Szczególnie istotne w tym względzie było stanowisko oskarżyciela posiłkowego. Przecież to ojciec pokrzywdzonego D. L. (1). Wydaje się, że jego odczucie, co do tego, jaka kara byłaby sprawiedliwą odplatą za krzywdę wyrządzoną synowi, nie może być bagatelizowane. Przecież wnioskował on o wymierzenie J. K. (1) kary o 2 lata niższej niż orzeczono w zaskarżonym wyroku (k. 896-897, T. VI).

Sąd Apelacyjny nie traci z pola widzenia także uprzedniej karalności oskarżonego (k.152). Zważyć jednak należy, że zdecydowana większość tych skazań wiązała się z kierowaniem pojazdami w stanie nietrzeźwości. Wymierzono mu przy tym każdorazowo kary nieizolacyjne. Przy ocenie orzeczonej kary nie można także tracić z pola widzenia treści wywiadu kuratorskiego o tym sprawcy. Wywiad ten jest de facto pozytywny (k. 334-337, T. II).

W tym stanie rzeczy uznano, że cele określone w art. 53 k.k. zostaną osiągnięte przy wymierzeniu J. K. (1) kary 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W takim też zakresie zaskarżony wyrok co do tego oskarżonego zmieniono.

II. Ocena apelacji obrońcy oskarżonego R. J. (1).

Jak to już na wstępie zasygnalizowano, podzielono jedynie alternatywny zarzut zawarty w apelacji obrońcy oskarżonego R. J., a mianowicie – skierowany przeciwko karze wymierzonej temu sprawcy. Nie podzielono natomiast tych argumentów w/w apelującego, które podważały trafność ustaleń o winie oskarżonego R. J..

1. Stwierdzenie powyższe odnosi się w pierwszym rzędzie do kwestionowania ustaleń o odpowiedzialności wymienionego oskarżonego na podstawie art. 189 § 2 k.k. Apelujący zarzuca, że cyt.: „pozbawienie pokrzywdzonego wolności nie było celem działania oskarżonych. Przedłużający się pobyt pokrzywdzonego w mieszkaniu U. P. (1) wynikał ze stosowanych środków wywierania presji na pokrzywdzonego. Ustalony stan faktyczny wskazuje, że działanie podejmowane wobec pokrzywdzonego nie było objęte zamiarem pozbawienia go wolności, ale wywarciem na tyle silnej presji, aby pokrzywdzony rzeczywiście przywiózł żadaną kwotę pieniędzy” (cytaty z uzasadnienia apelacji, strona 4, k. 1015, T. V).

Powyższe fragmenty świadczą, że i ten apelujący, podobnie jak obrońca oskarżonego J. K., zdaje się sugerować, że przestępstwa pozbawienia wolności można popełnić jedynie wówczas, gdy taki efekt to jest pozbawienie wolności, jest wyłącznym celem sprawców. Stanowisko powyższe jest niezasadne, zaś stosowne argumenty w tym względzie przedstawiono w poprzednich fragmentach niniejszego uzasadnienia, gdy oceniano apelację obrońcy oskarżonego J. K.. Tak też podano powody uznania, iż była to kwalifikowana postać przestępstwa pozbawienia wolności, wiążąca się ze szczególnym udręczeniem pokrzywdzonego w rozumieniu art. 189 § 2 k.k.

2. Nie zgodzono się także z wywodami obrońcy oskarżonego R. J., jakoby akty przemocy stosowane względem D. L. (1) przez tego sprawcę oraz pozostałych oskarżonych nie wyczerpały znamion udziału w pobiciu w rozumieniu art. 158 § 1 k.k. Zauważono przy tym, że skarżący ten powołuje się na podobne argumenty, jakie przedstawił w swej apelacji obrońca oskarżonego J. K.. Sąd Apelacyjny argumentów tych nie podzielił z przyczyn przedstawionych w poprzednim fragmencie swego uzasadnienia, gdy oceniano apelację obrońcy J. K..

3. Zasadny okazał się natomiast zarzut rażącej surowości kary, wymierzonej R. J.. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż został on skazany na 5 lat pozbawienia wolności. Już wcześniej zasygnalizowano, że Sąd Okręgowy wymierzył wszystkim oskarżonym kary wyraźnie wyższe niż wnioskowane przez prokuratora i oskarżyciela posiłkowego. W tym miejscu jeszcze raz pragnie zastrzec się Sąd Apelacyjny, że wnioski oskarżycieli nie wiążą sądów. Wydaje się jednak, że stanowisko ojca pokrzywdzonego co do tego jaka kara winna być uznana za sprawiedliwą odpłatą za krzywdę wyrządzoną synowi, nie może być ignorowana. Skoro przy tym uwzględnia się dotychczasową niekaralność oskarżonego R. J. (k.62) i jego w miarę pozytywną opinię (k.234-237), uznano, że cele określone w art. 53 k.k. zostaną osiągnięte przy wymierzeniu mu kary 4 lat pozbawienia wolności. W takim też zakresie zaskarżony wyrok co do tego sprawcy zmieniono.

III. Powody zmiany wyroku co do oskarżonej U. P. (1).

1. Na wstępie zauważyć należy, iż oskarżona U. P. (1) nie zaskarżyła wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze. Uznano jednak, że z przyczyn wskazanych w art. 435 k.p.k. należy wyrok ten skorygować także i na jej korzyść. Co więcej – właśnie co do niej wyrok ten jawi się jako rażąco niesprawiedliwy. Nie uwzględnia on bowiem szczególnie pozytywnej postawy prezentowanej przez tą oskarżoną w trakcie procesu. Jedynie w początkowej fazie śledztwa nie przyznawała się do winy. W trakcie kolejnych przesłuchań winę tę jednak potwierdzała, a co więcej wyjaśniła

przyczyny, dla których zarówno ona jak i dwaj pozostali sprawcy winę swą negowali. Mianowicie – podała, że było to efektem uzgodnień na wypadek prowadzenia postępowania karnego. Nie można także pomijać jej postawy względem pokrzywdzonego D. L. (1). Przeprasiła go osobiście w trakcie rozprawy, a także uczyniła to w listach skierowanych do niego oraz jego ojca. Postawa taka nie uszła uwadze oskarżycieli, w tym zwłaszcza prokuratora. W konsekwencji wniósł o wymierzenie tej oskarżonej kary 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, a więc w dolnych granicach zagrożenia przewidzianego za przestępstwo z art. 189 § 2 k.k. Był to więc wniosek o wymierzenie kary wyraźnie łagodniejszej od wymierzonej zaskarżonym wyrokiem. Sugestie Sądu Okręgowego co do rzekomego znacznego stopnia demoralizacji U. P. nie mają oparcia w realiach sprawy. Ukończyła ona studia wyższe i w trakcie procesu uzyskała stopień magistra pedagogiki. Zważyć należy, że jako jedyna pogodziła się z tak surową karą, nie składając apelacji. Z powyższego wynika, że proces ten był dla niej silnym przeżyciem. W takiej sytuacji ewentualna akceptacja zaskarżonego wyroku dostarczyłaby środowiskom przestępczym kolejnego argumentu, że jakiegokolwiek przejawy skruchy oraz współpracy z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, stanowią dla niektórych sądów okoliczność obciążającą tych sprawców. W konsekwencji uznano, że cele wskazane w art. 53 k.k. zostaną zrealizowane przy wymierzeniu U. P. (1) kary 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W takim też zakresie wyrok co do tej oskarżonej zmieniono, stosownie do treści art. 435 k.p.k.

2. W następstwie powyższej korekty straciła moc kara łączna wymierzona U. P.. Orzekając nową karę łączną przyjęto tę samą zasadę jak w zaskarżonym wyroku, a więc pełnej absorpcji zbiegających się kar jednostkowych. W konsekwencji orzeczono ją w rozmiarze 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

IV. Ocena apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Już na wstępie swych rozważań stwierdził Sąd Apelacyjny, że nie widzi podstaw do uwzględnienia apelacji oskarżyciela posiłkowego. Ma jednak rację ten skarżący, gdy polemizuje ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku co do przyczyn nieuwzględnienia wniosku o zasądzenie świadczenia opartego na art. 46 k.k. Nie jest bowiem zasadny pogląd tego Sądu, jakoby oskarżyciel posiłkowy uchybił terminowi z art. 49a k.p.k. w zakresie złożenia wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie w/w przepisu. Wniosek taki złożył osobiście sam pokrzywdzony D. L. (1) w dniu 4.08.2014 r., i to nawet przed otwarciem przewodu sądowego (k. 521 odwrót). Gdyby wobec tego pokrzywdzony żył w chwili wyrokowania, Sąd Okręgowy miałby obowiązek orzec o środku karnym, opartym na treści art. 46 k.k. Tak jednak się nie stało, gdyż w trakcie procesu, a konkretnie 26.08.2014 r. D. L. (1) zmarł (k. 602”a” i „b”). W tej sytuacji Sąd Apelacyjny nie był władny w niniejszym procesie orzec o środku karnym, przewidzianym w art. 46 k.k. Otwartą pozostaje kwestia ewentualnych uprawnień spadkobierców do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych i zadośćuczynienia, które przysługiwałyby żyjącemu pokrzywdzonemu. Do rozstrzygnięcia pozostaje bowiem problem, czy złożony przez pokrzywdzonego wniosek, o którym mowa w art. 49a k.p.k. w zw. z art. 46 k.k., może być uznany za wytoczenie powództwa w rozumieniu art. 445 § 3 k.c.

V. Uzasadnienie rozstrzygnięcia o kosztach procesu za postępowanie apelacyjne.

Orzeczenie o kosztach procesu za postępowanie apelacyjne ma oparcie w treści art. 624 § 1 k.p.k. Skazani mają do odbycia jeszcze znaczną część kary pozbawienia wolności, stąd też brak realnych szans na ściąganie od nich należnych kosztów sądowych. Zwalniając natomiast oskarżyciela posiłkowego od ponoszenia kosztów sądowych, miano na uwadze ten fragment treści art. 624 § 1 k.p.k., które odwołuje się do względów słuszności.